

Шевчук Н.А.

к.т.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»

Ильяш В.С.

студентка ІЕЕ НТУУ «КПІ»

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ СТАНДАРТИЗАЦИИ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ УКРАИНЫ

В этой статье исследованы принципы внедрения экологической стандартизации, что очень важно для развития и конкурентоспособности предприятия на Украине. Основное внимание уделено защите окружающей среды и рациональному природопользованию.

Ключевые слова: экологическая стандартизация, экологический стандарт, конкурентоспособность, эколого-экономическая безопасность.

Shevchuk N.A., Pyash V. S.

THE ECONOMIC FEASIBILITY OF IMPLEMENTING ENVIRONMENTAL STANDARDIZATION IN THE UKRAINE

In this article investigated the implementation of environmental principles of standardization, which is very important for the development and competitiveness in Ukraine. The focus is on environmental protection and environmental management.

Keywords: ecological standardization, environmental standards, competitiveness, environmental and economic security.

Шелехов К.В.

к.т.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»

Данилюк Д.М.

Студент ФММ НТУУ «КПІ»

РИЗИКИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА, ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ ТА МІНІМІЗАЦІЯ

В статті розглянуті різновиди ризиків господарської діяльності підприємства, наведена їх класифікація та можливості їх мінімізації.

Ключові слова: ризик, методи оцінки ризику, банкрутство, управління ризиком.

Вступ. Ризик – це ймовірність виникнення втрат, збитків та недоотримання прибутків. Стосовно економічної сфери діяльності

категорія ризику має сенс лише відносно осіб, що приймають рішення (в першу чергу власників підприємства, його менеджерів, партнерів і конкурентів, державних і суспільних органів – учасників ринку) і лише відносно доступних альтернативних варіантів цих рішень. Подібна ситуація особливо характерна для ринкових економік, що забезпечують в порівнянні з плановим господарством більш відкритий доступ на ринок для самостійно функціонуючих економічних агентів.

Для цілей даної роботи ризик можна визначити як подію або групу пов'язаних випадкових подій, що завдають збитку тому чи іншому об'єкту, на який може впливати даний ризик. Випадковість настання події означає неможливість точно визначити час (а інколи і місце) його виникнення.

Об'єктом ризику є матеріальний об'єкт або майновий інтерес. Як матеріальний об'єкт може виступати людина або яке-небудь майно, а у якості майнового інтересу виступає деяка нематеріальна властивість об'єкту, наприклад, прибуток. Інколи під об'єктом – носієм ризику може розумітися яка-небудь його властивість.

На думку багатьох дослідників, важливу роль у сучасній оцінці індивідуального сприйняття ризику відіграють географічні та соціальні фактори, культурні традиції і психологія конкретних груп населення. Врахування географічного фактору спочатку передбачало реакцію людини на природні небезпеки, стихійні лиха, характерні для даного регіону. Нині рамки таких спостережень розширилися і враховують наслідки розвитку суспільства у цілому, а також техніки та технологій.

Постановка завдання. Метою статті розгляд різновидів ризиків господарської діяльності підприємства, їх класифікація та розгляд шляхів їх мінімізації.

Результати дослідження. Розглянемо вихідне, базове поняття «ризик», маючи на увазі, що це погроза, небезпека виникнення збитку в самому широкому змісті слова. Під господарським (підприємницьким) ризиком прийнято розуміти ризик, що виникає при будь-яких видах діяльності, пов'язаних з виробництвом продукції, товарів, послуг, їх реалізацією, товарно-грошовими і фінансовими операціями, комерцією, здійсненням соціально-економічних і науково-технічних проектів. У розглянутих видах діяльності доводиться мати справи з використанням і обертанням матеріальних, трудових, фінансових, інформаційних (інтелектуальних) ресурсів, так що ризик зв'язаний з погрозою повної чи часткової втрати цих ресурсів. У підсумку підприємницький ризик характеризується як небезпека потенційно можливої, ймовірної втрати ресурсів чи недоодержання доходів у порівнянні з варіантом, розрахованим на раціональне використання ресурсів у даному виді підприємницької діяльності [1].

Фрагмент, який складає вищий рівень класифікаційної схеми ризиків підприємницької діяльності, зображеної у виді класифікаційного «дерева», наведено на рис. 1.

Наявність вказаного на рис.1 родового та видового взаємозв'язку ризиків дозволяє, для розкриття змісту понять наданих тут видових ризиків, використати визначення через рід і видову відмінність, тобто використовувати для визначення цих понять наведене вище поняття «підприємницький ризик». З урахуванням цього, для ризиків, що складають у наведеній схемі вищий рівень класифікації, використовуються наступні визначення. [2]

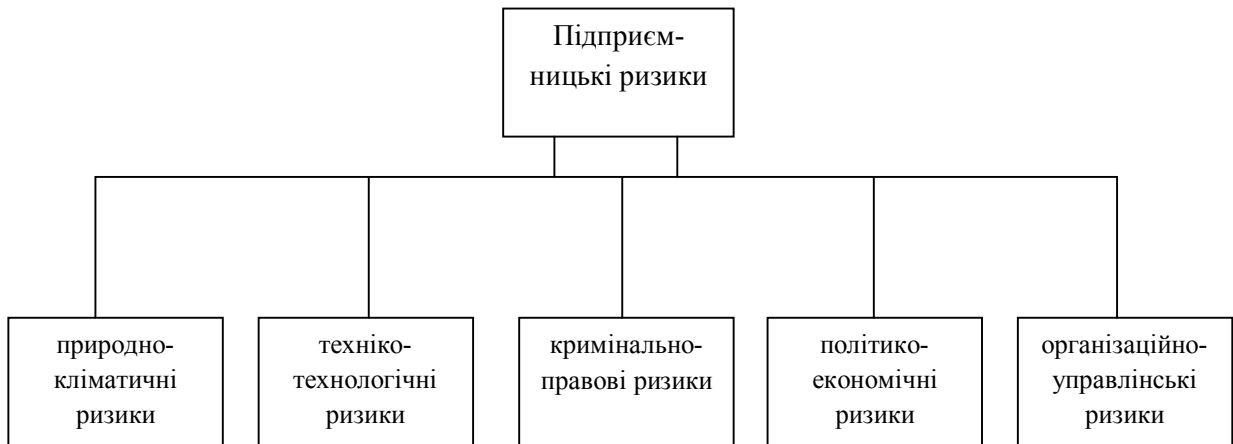

Рис. 1. Фрагмент схеми класифікації підприємницьких ризиків

Природно-кліматичні ризики – це складова підприємницького ризику, яка визначає можливість незапланованої зміни кінцевого результату діяльності внаслідок проявлення стихійних сил природи (землетруси, повені, урагани, град, засуха тощо).

Техніко-технологічні ризики – це складова підприємницького ризику, яка визначає можливість незапланованої зміни кінцевого результату діяльності внаслідок впливу на стан та продуктивність техніки та технології випадкових, за винятком проявлення стихійних сил природи, факторів (різного роду аварії, вихід з паду обладнання, нещасні випадки на транспорті, виробництві тощо).

Кримінально-правові ризики – це складова підприємницького ризику, яка визначає можливість незапланованої зміни кінцевого результату діяльності внаслідок прояву неправомірних дій (рекет, навмисне завдання шкоди, хабарництво, крадіжки, пограбування, корупція чиновників тощо).

Політико-економічні ризики – це складова підприємницького ризику, яка визначає можливість незапланованої зміни кінцевого результату діяльності внаслідок змін в економіці країни, або політичної обстановки, які зумовлюють загальний стан економіки та впливають на підприємницьку діяльність (зміни кон'юнктури ринку, інфляція, глобальні зміни оподаткування, зміни грошової політики, війни, революції тощо).[3]

Слід розрізняти зовнішні та внутрішні способи зниження (оптимізації, передавання) ризику. До зовнішніх способів належать: по-перше, розподіл (делегування) частини ризиків партнерам по реальному бізнес-плану, які матимуть змогу контролювати той чи той ризик, а також хеджування; по-

друге, зовнішнє страхування ризику, тобто передача певних ризиків страховій компанії.

Хеджування (захист від втрат) – це спосіб зменшення ризику господарської діяльності укладенням довгострокової угоди на поставку продукції між постачальником і споживачем, наприклад, контракти на поставку зерна під урожай наступного року. За контрактом споживач набуває право на зафіксовану кількість зерна в наступному році за обумовленою ціною і тим самим захищає себе від втрат за можливого неврожаю. Постачальник, у свою чергу, гарантує собі належну ціну на зерно, навіть коли вона наступного року з будь-яких причин знизиться.

Страхування передбачає, що страхувач за відповідні кошти (страховий внесок чи страхова премія) зобов'язується сплатити іншій стороні (страхувальнику) обумовлену страховим контрактом грошову суму, якщо страхувальник зазнає збитків чи втрат.

Послуги страхових компаній можуть бути стандартизованими та договірними. Стандартизовані полягають, як правило, у продажу стандартних страхових полісів, що надають лише деякі види страхових послуг, а договірні – визначають усі можливі види ризиків та порядок компенсації збитків. Види ризиків, які варто страхувати, названі в табл. 1.

Таблиця 1

Види ризиків, які доцільно страхувати

Види ризиків	Спосіб зменшення негативних наслідків
Пожежі та інші стихійні лиха	Страхування сум можливих збитків
Ризик знищення чи псування вантажу за транспортування	Страхування вартості вантажу

Внутрішні способи зниження ризику для конкретних бізнес-планів досить різноманітні. Найбільш типовими є: підвищення якості та ефективності управління фірмою; диверсифікація (розподіл інвестицій між різними об'єктами, видами діяльності, послугами тощо); лімітування (наприклад, встановлення верхньої межі інвестицій у певний проект); створення запасів (резервів) для покриття можливих непередбачених витрат; збільшення повноти та ґрунтовності інформації, на підставі якої приймаються конкретні управлінські рішення.

Підприємство може зменшити свої втрати, використовуючи метод самострахування. Цей метод зв'язаний зі створенням спеціального резервного фонду і покриття збитків за рахунок власних обігових коштів підприємства.

Самострахування застосовується, коли:

1) вартість майна, що страхується, є невеликою порівняно з майновими і фінансовими параметрами всього бізнесу;

2) імовірність збитків є надто малою;

3) підприємство має велику кількість однотипного обладнання.

Безпосередньо в бізнес-плані необхідно:

1) виокремити найбільш імовірні для даного бізнесу типи ризиків і по можливості оцінити їх вплив на бізнес;

2) указати, які засоби будуть використовуватись як реакція бізнесу на появу симптомів ризику;

3) зазначити типи страхових полісів і на яку суму планується їх придбати [4].

Висновок. Таким чином, було дане чітке поняття терміну ризик. Наведено схему класифікації ризиків господарської діяльності підприємства. Крім цього було описано, що являє собою кожен з видів ризиків. Також наведено шляхи оптимізації ризиків і виділено декілька видів ризиків, які доцільно страхувати.

Список використаних джерел

1. Бойчук І.М., Харів П.С., Хопчан М.І. Економіка підприємств. – Львів : Сполом, 1998. – 327 с.

2. Вітлінський В.В. та ін. Економічний ризик: ігрові моделі: Навч. посіб. За ред. В.В.Вітлінський. – К.: КНЕУ, 2002. – 446 с.

3. Вітлінський В.В., Г.І.Великоіваненко. Ризикологія в економіці та підприємстві. К.: КНЕУ.- 2004. – 477 с.

4. Покропивний С. Ф. – Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: /Покропивний С. Ф., Соболь С. М., Швиданенко Г. О.: Навч. посібник. – К: КНЕУ, 1998. – 208 с.

Шелехов К.В., Данилюк Д.Н.

РИСКИ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ, ИХ КЛАССИФИКАЦИЯ И МИНИМИЗАЦИЯ

В статье рассмотрены разновидности рисков хозяйственной деятельности предприятия, приведена их классификация и возможности их минимизации.

Ключевые слова: риск, методы оценки риска, банкротство, управление риском.

Shelekhov K.V., Danyluk D.

RISKS ACTIVITY ECONOMIC ENTERPRISES, THEIR CLASSIFICATION AND MINIMIZATION

The article deals with the variety of risks and business enterprises, given their classification and their possible minimization.

Keywords: risk, risk assessment methods, bankruptcy, risk management.
